

Pölyttäjästrategia-työryhmän 7. kokouksen muistio

Asettamiskirjeen diaarinumero VN/12462/2020

Aika: 13.4.2021 klo 12.30–15.00

Paikka: etäkokous, Microsoft Teams

Läsnä:

Jäsenet:	Esko Hyvärinen	YM, puheenjohtaja
	Tuuli Orasmaa	MMM (erillisluvalla)
	Päivi Akkanen	Ruokavirasto
	Mika Virtanen	MTK
	Kaija Kallio-Mannila	Tukes
	Eeva-Liisa Korpela	SML
	Mikko Kuussaari	SYKE
	Kaisa Junninen	Metsähallitus
	Reima Leinonen	Kainuun ELY-keskus
	Olli Ojala	YM
	Juho Paukkunen	SLL (varajäsen)
	Pasi Sihvonen	Luomus
	Hanna Skogster	Puutarhaliitto
	Tuuli Ylikotila	Kuntaliitto
	Tomi Pousi	HML ry
	Tapani Veistola	SLL
	Terhi Taulavuori	ProAgria
Sihteerit:	Janne Heliölä	SYKE (ryhmän 1. sihteeri)
	Sari Himanen	Luke (ryhmän 2. sihteeri, varajäsen)
Poissa:	Sakari Raiskio	Luke
	Marjukka Mähönen	MMM
	Pirjo Kuusela	MMM, varajäsen
	Tapani Veistola	SLL

1. Kokouksen avaus ja järjestäytyminen

Hyvärinen avasi kokouksen klo 12.30. Hän toimi kokouksen puheenjohtajana ja Heliölä sihteerinä. Hyväksyttiin kokouksen asialista. Todettiin, että Mähösen ja Kuuselan ollessa estyneitä MMM:n edustajana kokouksessa voi toimia Tuuli Orasmaa.

2. Edellisen kokouksen muistio

Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio yhden jäsenen toimittamilla vähäisillä tekstimuutoksilla.

3. Päivitetty luonnos pölyttjästrategiassa esitettävistä toimenpiteistä (Heliölä)

Heliölän PowerPoint-esitys löytyy Tiimeristä, joten alla ei kuvailla sen asiasisältöä vaan siitä käytyjä keskusteluja.

Toimenpideryhmän 1 (taantuneet lajit) osalta todettiin seuraavaa:

- Korpela sekä Sihvonen kommentoivat, että aiempi muotoilu toimenpiteen 4 kohdalta oli parempi kuin uusi ehdotus. Heliölä totesi ymmärtäneensä Junnisen aiemman ehdotuksen väärin, säilytetään aiempi muotoilu.
- Paukkunen ehdotti, että tässä yhteydessä olisi hyvä huomioida myös lajien geneettisen diversiteetin ylläpito. Tämä voitaisiin tehdä esimerkiksi tunnistamalla Suomelle erityisvastuuta pölyttäjälajeista, joiden esiintymisalueen reuna- tai erilliskantoja on Suomessa.

Toimenpideryhmän 2 (laaja-alaiset toimet) osalta todettiin seuraavaa:

- Pousi totesi, että kasvinsuojeluaineiden yhteydessä tulisi käyttää tarkentavaa sanaa ”haitalliset”, sillä monet niistä eivät vaikuta pölyttjähyönteisiin.
- Leinonen kehotti tuomaan selkeästi esiin erakkomehiläisten pesimispaikat (paljas maa, lahopuu) sekä myös keinopesät. Heliölä totesi, että keinopesät on tällä hetkellä tuotu esiin rakennettujen ympäristöjen yhteydessä.
- Ylikotila pyysi korostamaan paahteisten alueiden merkitystä. Heliölä vastasi tähän, että paahteiset alueet sisältyvät em. paljaan maan yhteyteen, ja ne mainitaan myös tarkemmassa leipätekstissä.
- Hyvärinen korosti, että tämän otsikon alla on syytä tuoda esiin EU:n bd-strategian velvoite ylläpitää monimuotoisia piirteitä 10 %:lla maatalousmaasta. Tämä on tarpeen lisätä sopivasti muotoiltuna tekstiin. Samalla tulisi tunnistaa, mitä näillä maisemapiirteillä tarkoitetaan ja miten niitä voidaan lisätä.
- Ojala pohti, voitaisiinko hyvän metsänhoidon suosituksiin lisätä suosituksia paljaisiin maa-alueisiin liittyen. Näillä tarkoitetaan yleensä karuja, heikkokasvuisia maastonkohtia, joiden taloudellinen merkitys on vähäinen.
- Orasmaa korosti, että mahdolliset esitykset liittyen EU:n bd-strategian veloitteeseen ylläpitää monimuotoisia maisemapiirteitä 10 %:lla maatalousmaasta tulee muotoilla siten, että ne ovat linjassa CAP-valmistelussa tehtyjen esitysten kanssa. Hyvärinen pyysi Orasmaata välittämään MMM:öön pyynnön mieltä näiden kahden yhtymäkohtia ja soveliaita tekstikirjauksia.
- Kuussaari piti myös tärkeänä sitouttaa tuleva CAP-ohjelma ja sen toimenpiteet pölyttjästrategian tavoitteiden toteutukseen. Hän peräänkuulutti myös lisää konkretia siihen, millaisilla alueilla ja miten EU:n 10 % alan tavoitetta käytännössä toteutettaisiin. Myös Heliölä piti tätä tärkeänä, ja kaipasi tähän selvempiä määrällisiä tavoitteita.

Toimenpideryhmän 3 (tarhatut pölyttäjät) osalta todettiin seuraavaa:

- Korpela ehdotti alakohdan 3 uudeksi muotoiluksi esimerkiksi ”vahvistetaan tarhaajien ja viljelijöiden välistä yhteistyötä”. Muotoilua mietitään ja tarkennetaan.
- Hyvärinen pohti, voitaisiinko mehiläistarhaukseen liittyen tuoda esiin pölyttäjien kulttuurisia näkökulmia, joita Mähönen on aiemmin kaivannut. Tekstimuotoiluja saa esittää. Korpela kommentoi, että tässä voisi mainita esimerkiksi suosiotaan vahvasti kasvattaneen mehiläisten kaupunkitarhauksen.
- Sihvonen tiedusteli, mitä tarkoitetaan muilla tarhatuilla pölyttäjillä kuin tarhamehiläisellä. Heliölä vastasi, että taustaselvityksessä on käsitelty aihetta laueammin; kyse on ennen kaikkea kontukimalaisesta, josta aiheutuvat kilpailu- ym. haitat ovat esillä tutkimustarpeissa (osio 4). Paukkunen totesi myös, että kontukimalaisesta aiheutuvat riskit tunnetaan meillä heikosti. Hän peräänkuulutti lisäksi kontukimalaiskantamme geneettisen taustan kartoittamista.
- Sihvonen tiedusteli myös, onko mehiläistarhaajille olemassa jonkinlaista korvausjärjestelmää satovahingoille. Korpela vastasi, että satotappioita sinänsä ei korvata, mutta karhujen tuhoamia pesiä kylläkin. Korpela muistutti myös kansallisesta mehiläishoito-ohjelmasta (2019-2022), joka sisältää mm. tautien ja loisten seurantaan koskevia toimenpiteitä.

Toimenpideryhmän 4 (tutkimus ja seuranta) osalta todettiin seuraavaa:

- Leinonen toi esiin Helmi-ohjelmalla kunnostettavien perinnebiotooppien vaikuttavuuden arvioinnin; tähän liittyen olisi hyvä saada myös ennen hoitoa -tietoa kohteiden pölyttäjistä. Hyvärinen jatkoi, että strategiaan sisältyvässä seurantaesityksessä tulee vielä miettiä synergiat erillisten Helmi-seurantojen kanssa.
- Ylikotila tiedusteli, miten esittämissä uusissa seurannoissa tuotettava tieto analysoidaan, sekä yhdistetään aiempien pölyttäjaseurantojen tuloksiin. Tästä keskusteltiin tarkemmin Kuussaaren esityksen yhteydessä.
- Hyvärinen tiedusteli Orasmaalta, onko MMM:llä vielä suunnitelmia miten pölyttäjät sisällytetään tulevan CAP:n seuranta- ja vaikuttavuusarviointitietojen keräämiseen, ja toivoi tästä arvioita vielä strategiatyön aikana. Orasmaa vastasi, että CAP:n osalta mahdollinen pölyttäjäindikaattori on vielä avoin kysymys. Hän totesi myös, että pölyttäjien seurannan osalta voidaan tiedustella MMM:n mahdollisuuksia seurannan tukemiseen. Aiheeseen palataan myöhemmässä vaiheessa.

Toimenpideryhmän 5 (tiedonvälitys ja yhteistyö) osalta todettiin seuraavaa:

- Hyvärinen kommentoi, että erilaisilla järjestöillä ja yhdistyksillä on tässä osiossa suuri rooli, etenkin lasten ja nuorten suhteen.
- Leinonen totesi, että nuoret ovat tavoitettavissa parhaiten some-kanavien kautta, ja tähän tulisi panostaa. Hän peräänkuulutti myös maataloustukien ehtoihin selvempiä pölyttäjiin liittyviä velvoitteita.
- Paukkunen muistutti, että kansalaisten osallistumisella erilaisiin WWF:n, Metsähallituksen ym. järjestämiin talkootoimiin on suuri merkitys, ja sitä tulisi strategian avulla tukea.

Seuraavaksi keskusteltiin toimenpiteistä teemakohtaisesti jaoteltuina (maatalous, metsät, rakennettu ala).

- Maataloustoimien osalta Hyvärinen tarkensi, että perinnebiotooppien luomisen kohdalla voisi olla parempi puhua yksilöidymmin ”niityistä ja kedoista”. Peltomaalle luotuja kohteita hän piti huonosti perinnebiotoppi-käsitteeseen sopivina – ovatko ennemmin uusympäristöjä?
- Kallio-Mannila kaipasi tekstissä kasvinsuojeluaineille vahvempaa roolia, ja toi erityisesti esiin biosidit. Tukesin edustajat miettivät näihin liittyen tarkempia tekstikirjauksia.
- Metsien osalta Ylikotila muistutti maatalousalueihin rajautuvien metsänreunojen sekä metsäsaarekkeiden merkityksestä. Nämä ovat maatalousalueiden tärkeitä rakennepiirteitä, ja Heliölä täydensikin tähän, että ne olisi perusteltua sisällyttää EU:n bd-strategian 10 % tavoitteen mukaisesti monimuotoisuuspiirteisiin. Näistä elinympäristöistä todettiin myös, että niitä olisi hyvä sivuta sekä maatalouteen että metsiin liittyvien toimenpiteiden yhteydessä.
- Rakennetuista ympäristöistä Hyvärinen totesi, että ne ovat oma merkittävä kokonaisuutensa joka tulee säilyttää omana otsikkonaan. Tekstissä hän piti kuntien ”ohjeistamista” liian käskävänä sanamuotona, tätä tarkennetaan.
- Ylikotila piti myös rakennettuja ympäristöjä tärkeinä, erityisesti viestinnän ja mielipidevaikuttamisen kautta. Hän totesi myös, että maankäytön suunnittelijoille kunnissa tarvitaan lisää koulutusta pölyttäjien huomioimisen keinoista.

4. Luonnos kansallisen pölyttäjäseurannan järjestämisestä (Kuussaari)

Kuussaaren PowerPoint-esitys löytyy Tiimeristä, joten alla ei kuvailla sen asiasisältöä vaan siitä käytyä keskustelua.

- Leinonen totesi, että värimaljapyödyksiä on aiemmin käytetty joissakin Luonnonvarakeskuksen kanssa tehdyissä tutkimuksissa. Näiden raportointi on kuitenkin vielä kesken. Kuussaaren pyynnöstä Leinonen lupasi toimittaa tulostietoja sitten, kun niitä on saatavilla.
- Sihvonen totesi, että esitys vaikutti pääpiirteissään huolella mietityltä. Hän piti kuitenkin pullonkaulana, että seurannan tuottamille näyteaineistoille ei ole riittävästi päteviä määrittäjiä. Hän esitti, että Luomus voisi täsmäkouluttaa joitain henkilöitä juuri tähän. Lisäksi Sihvonen heitti ajatuksen, että DNA-viivakoodausta ja/tai koneoppimista olisi tarpeen ja mahdollista kehittää aineistojen käsittelyyn. Tämän ohella hän pohti kertyvien näytteiden jatkokäyttöä ja piti tärkeänä, että niitä saataisiin museoiden kokoelmiin – jolloin preparointiin tarvittaisiin resursseja. Lopuksi Sihvonen esitti myös hyönteisten biomassan sisällyttämistä seurantaan.
- Muilta osin seurantaesityksestä ei ajan loppumisen vuoksi ehditty keskustella. Keskustelu jatkuu seuraavassa kokouksessa.

5. Sidosryhmille suunnatun verkkokyselyn tulokset (Heliölä)

Asiaa ei ehditty käsitellä. Monivalintakysymyksiä koskevat tulokset löytyvät kokouksen Powerpointista.

6. Sidosryhmä-webinaarin ajankohta ja toteutus (Heliölä)

Asiasta ei ehditty keskustella. Tilaisuuden toteutuspäiväksi sovittiin kuitenkin 10.5. iltapäivä, tilaisuuden kestona 2-3 h. Hyvärinen, Mähönen, Heliölä, Himanen ja Kuussaari valmistelevat asiaa eteenpäin. Hyvärinen toivoi, että mahdollisimman moni jäsen osallistuu tilaisuuteen.

7. Muut mahdolliset asiat

Muita asioita ei ollut.

8. Seuraavat kokoukset

Työryhmän 8. kokous järjestetään Teamsilla 17.5.2021 klo 12.30-15.30.

Työryhmän 9. kokous järjestetään Teamsilla 16.6.2021 klo 12.30-15.30.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.01.